

Overweging: 8e zondag door het jaar

Thema: Wek mijn zachtheid weer

Lezingen: Sirach 27,4-7 en Lucas 6,39-45

Zondag 2 maart 2025 Joost Koopmans OSA

De beelden die Jezus te midden van veel mensen uitsprak, hebben blijkbaar zoveel indruk gemaakt, dat ze in de vorm van spreekwoorden de eeuwen hebben overleefd. Laten we die spreekwoorden eens één voor één de revue passeren en er dan het wezenlijke uithalen.

Het zijn er vier:

1. Allereerst over de blinde die een andere blinde de weg wijst.
Gezien de beelden die hierop volgen, doelt Lucas op de leraren in de eerste christengemeente, die blind zijn voor eigen fouten en toch menen anderen te kunnen leiden.
Het spreekwoord wil dus zeggen dat leermeesters zonder zelfkritiek de mensen misleiden die zich aan hen toevertrouwen. Met z'n allen blijven we in de leer bij de Messias, óók leidinggevenden.
2. Dan gaat het over de splinter in het oog van de ander en de balk in je eigen oog.
Als je de ander wilt vermanen, corrigeren, beoordelen of bekritisieren, kijk dan eerst eens naar jezelf. Anders pak je anderen misschien op kleinigheden, terwijl jezelf kapitale fouten maakt.
3. Het derde beeld over de boom, die je kent aan zijn vruchten.
Dit betekent, beoordeel de ander op zijn vruchten, d.w.z.: op zijn daden, en bijv. niet op grond van wat jij denkt hoe de ander is. Deze wijsheid klonk door in de eerste lezing.
4. Het vierde beeld is dat van het menselijk hart. Het hart is het beeld van het centrum van alle geestelijke activiteiten en gevoelens.
Het is een schatkamer waaruit goed en kwaad tevoorschijn kan komen. En het lijkt hier vooral te gaan om de wóorden die worden gesproken. Zoals vruchten iets zeggen over hun boom. Zo maken de woorden die een mens spreekt, ons duidelijk hoe authentiek hij is, of niet.

Vier op zichzelf staande spreekwoorden, vier beelden met toch wel een rode draad, omdat ze ons oproepen vooral kritisch naar jezelf te kijken, vóóordat je iets tegen een ander zegt.

Maar het is niet makkelijk om balk of splinter in eigen oog te ontdekken. Het is moeilijk objectief naar jezelf te kijken vanwege de vele eigen belangen.

Als je serieus wilt weten of je dit of dat wel goed ziet, of je wel een goede kijk hebt op die of die persoon, én op jezelf, dan zou je iemand die je vertrouwt eens moeten vragen: "Wil je eens kijken of er iets in mijn oog zit? " Dan zal wel blijken of je het goed ziet; of je blik misschien niet gekleurd is door bijv.:

- Een vaag soort antipathie tegen de ander waar je moeilijk overheen stapt
- Of: door een vooroordeel dat je niet ter discussie wilt stellen
- Of: door een gekwetstheid waardoor je zelfs het goede in de ander nauwelijks meer ziet of waardeert.

Het is pijnlijk als je ontdekt dat je iets niet goed gezien hebt, dat je beoordeling niet klopt.

Gelukkig als je dan iemand treft die jou niet laat vallen, en die je bovendien nog weet te helpen om die balk/splinter eruit te halen. Als je door die pijn weet heen te gaan, zul je weer helderder tegen mensen en situaties aankijken.

Huub Oosterhuis heeft deze gedachten verwoord in het volgende gezongen gebed:

Wek mijn zachtheid weer,

geef mij terug de ogen van een kind,

dat ik zie wat is

en mij toevertrouw

en het licht niet haat.